

12 okt 2017 -01:25

Gezondheidsdoelstellingen in België: van een ad hoc naar een gestructureerde aanpak

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) beveelt alle landen aan om concrete doelstellingen voor hun gezondheidsbeleid vast te leggen. België hanteert er al een aantal, maar ze zijn heel uiteenlopend. Om meer coherentie te bereiken, werd aan het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE) gevraagd om een overzicht te maken van alles wat al op federaal niveau bestaat.

Gezondheidsdoelstellingen, om wat te doen?

Om coherent te zijn, moet het gezondheidsbeleid van een land (of een regio) idealiter een aantal vrij concrete doelstellingen hebben, zodat alle betrokkenen een gemeenschappelijk doel kunnen nastreven. Dit is alleszins de aanbeveling van verschillende internationale instellingen, zoals de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en 'the European Observatory on Health Systems and Policies'.

Vele landen ontwikkelden reeds globale programma's met gezondheidsdoelstellingen. Deze helpen hen bij het aansturen en evalueren van hun maatregelen m.b.t. gezondheid en geven mee richting aan het beleid op middellange tot lange termijn. Sommige van deze landen gebruiken deze programma's zelfs om een publieke bewustwording te creëren. Ze hebben websites met streefwaarden, waarop de lokale zorgverleners hun praktijkervaringen kunnen uitwisselen.

Een inventaris van wat al bestaat

Het federale België heeft geen programma om doelstellingen te formuleren. Ons land heeft meer de gewoonte om dit geval per geval te doen. Er werden wel al een aantal doelstellingen vastgelegd, maar ze zijn vrij versnipperd. Het samenbrengen van de doelstellingen in een gestructureerd programma zou zorgen voor meer coherentie en een betere zichtbaarheid en zou meer motiverend werken voor de actoren op het terrein. Deze zouden zich dan kunnen baseren op duidelijk afgebakende doeleinden en hen het gevoel geven dat ze deelnemen aan een globale inspanning op nationaal niveau.

Een eerste stap naar dergelijke aanpak is het inventariseren van wat al bestaat. Daarom vroeg de minister van Volksgezondheid aan het KCE om een lijst op te maken van de federale en supranationale doelstellingen, zoals diegene in het kader van de akkoorden met de WHO.

Mix van doelstellingen

De inventaris bevat een mix van zeer algemene (bv. het verkleinen van de ongelijkheid inzake levensverwachting in goede gezondheid naargelang opleidingsniveau en geslacht) en andere, meer specifieke doelstellingen (bv. een minimumpercentage aan voorschriften voor goedkope geneesmiddelen door elke arts of tandarts). Er wordt ook een onderscheid gemaakt tussen resultaatsdoelstellingen (wat men wil bereiken, met eventueel tussendoelstellingen), procesdoelstellingen (de te ondernemen acties) en structurele doelstellingen (de structurele wijzigingen die nodig zijn om het resultaat te bereiken).

Deze doelstellingen worden geformuleerd door de politiek (bv. de minister van Volksgezondheid die het aantal volwassen rokers wil terugbrengen tot 17%), de wetenschappelijke wereld (bv. de aanbevelingen van de Hoge Gezondheidsraad inzake voeding), en op een meer operationeel of administratief niveau (bv.

de doelstellingen van de Nationale Raad voor Kwaliteitspromotie gericht aan de artsen).

Aan deze inventaris moeten ook de uiteenlopende actieplannen worden toegevoegd, die de voorbije jaren werden goedgekeurd. Voorbeelden zijn het gezamenlijke plan 'Geïntegreerde zorg voor chronisch zieken' (van de federale minister van Volksgezondheid en de ministers van de gefedereerde entiteiten) of het actieplan voor een hervorming van het financieringssysteem van de ziekenhuizen (van de federale minister van Volksgezondheid). Elk plan bevat meerdere, ambitieuze initiatieven.

Wat nu?

België heeft dus al talrijke doelstellingen op het vlak van gezondheid(szorg) gedefinieerd. Wat echter nog ontbreekt, is een rode draad en een omkadering. Het KCE stelt daarom voor om een platform op te zetten, om het beleid inzake formulering van doelstellingen te coördineren, te ondersteunen en zichtbaar te maken. Dit platform moet de politieke en administratieve vertegenwoordigers van de verschillende bevoegdheidsniveaus en de relevante domeinen, de vertegenwoordigers van de belangrijkste betrokken actoren op het terrein en de wetenschappers samenbrengen.

Als één van de eerste taken zou het platform de prioriteiten van het gezondheidsbeleid moeten vastleggen, idealiter in breed overleg met de stakeholders. Zo kan men concrete doelstellingen bepalen, met ambitieuze en realistische streefwaarden. Vervolgens kunnen programma's worden opgezet die door de sector worden gedragen.

Aan de reeds geïnventariseerde doelstellingen kunnen er nog andere worden toegevoegd. Het KCE stelt er een reeks van voor, in de bijlage van zijn rapport. Het baseerde zich hiervoor op de herhaaldelijke evaluaties van de performantie van het gezondheidssysteem, die uitgevoerd werden in samenwerking met het WIV en het RIZIV. Deze voorstellen tonen aan dat er een samenhang nodig is tussen het evalueren van het gezondheidssysteem en de vastgelegde doelstellingen. Voordat ze als gezondheidsdoelstellingen worden goedgekeurd moeten ze verder uitgewerkt worden in overleg met de betrokken partijen,.

Met een beetje optimisme zou dit proces op termijn kunnen worden uitgebreid naar andere sectoren en bestuursniveaus, met het oog op het beginsel van 'gezondheid op alle beleidsterreinen' (Health in all policies), wat in deze materie toch als een soort Graal wordt beschouwd.

Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg
Administratief Centrum Kruidtuin, Doorbuilding (10e verdieping)
Kruidtuinlaan 55
1000 Brussel
België
+32 2 287 33 88
<http://kce.fgov.be>

Gudrun Briat
Wetenschappelijke communicatie
+32 475 274 115
press@kce.fgov.be